

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2025. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.1>

УДК 658:338.439

В. В. Лагодієнко,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі,
Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9768-5488>*

О. В. Ніколюк,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри публічного управління та
адміністрування, Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1665-0361>*

Т. В. Савченко,

*д. е. н., професор, професор кафедри маркетингу підприємництва і торгівлі,
Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7990-1570>*

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

V. Lagodiienko,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Marketing,
Entrepreneurship and Trade, Odesa National University of Technology
O. Nikoliuk,*

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of Department of Public
Administration, Odesa National University of Technology*

T. Savchenko,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of Department of Marketing,
Business and Trade,
Odesa National University of Technology*

STRATEGIC PLANNING IN RISK MANAGEMENT OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES

У статті досліджується роль стратегічного планування як ключового інструменту в управлінні ризиками підприємств харчової промисловості, яка є однією з найважливіших галузей економіки, забезпечуючи продовольчу безпеку держави та формуючи значну частку валового внутрішнього продукту. Особлива увага приділяється аналізу основних ризиків, що впливають на діяльність підприємств цієї галузі. Серед них виділяються економічні ризики, пов'язані з коливаннями валютного курсу, інфляцією, зростанням вартості енергоресурсів та іншими макроекономічними факторами; екологічні ризики, зумовлені впливом змін клімату, природними катаклізмами та посиленням регуляторних вимог щодо екологічності виробництва; технологічні ризики, що включають збої у роботі обладнання, кіберзагрози та швидкий розвиток інновацій; соціальні ризики, пов'язані із зміною споживчих уподобань, соціальною відповідальністю бізнесу та недостатньою кваліфікацією персоналу. Розглядаються сучасні підходи до ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків, зокрема використання інструментів стратегічного планування, таких як SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз, сценарне моделювання, метод Монте-Карло, дерево рішень і матриця ризиків. Автори підкреслюють необхідність інтеграції систем управління ризиками (ERM) у загальне стратегічне планування підприємств харчової промисловості. Особливий акцент зроблено на застосуванні цифрових технологій, включаючи Big Data, штучний інтелект і машинне навчання, які дозволяють прогнозувати потенційні ризики, розробляти адаптивні стратегії та підвищувати ефективність управління. У статті детально розглянуто практичні аспекти розробки стратегій управління ризиками. Підкреслено значення інвестицій у новітні екологічні та технологічні рішення для зниження технологічних та екологічних ризиків. Важливу роль відведено формуванню резервних фондів, страхуванню ризиків, впровадженню ESG-принципів (екологічних, соціальних та управлінських стандартів) і залученню персоналу до навчання сучасним підходам у ризик-менеджменті.

The article examines the role of strategic planning as a key tool in risk management of food industry enterprises, which is one of the most important sectors of the economy, ensuring the food security of the state and forming a significant share of the gross domestic product. Particular attention is paid to the analysis of the main risks affecting the activities of enterprises in this sector.

Among them are economic risks associated with exchange rate fluctuations, inflation, rising energy costs and other macroeconomic factors; environmental risks caused by the impact of climate change, natural disasters and increased regulatory requirements for environmental friendliness of production; technological risks, including equipment failures, cyber threats and the rapid development of innovations; social risks associated with changing consumer preferences, business social responsibility and insufficient personnel qualifications. Modern approaches to identifying, assessing and minimizing risks are considered, in particular the use of strategic planning tools such as SWOT analysis, PESTEL analysis, scenario modeling, the Monte Carlo method, decision trees and risk matrices. The authors emphasize the need to integrate risk management systems (ERM) into the overall strategic planning of food industry enterprises. Particular emphasis is placed on the use of digital technologies, including Big Data, artificial intelligence and machine learning, which allow predicting potential risks, developing adaptive strategies and increasing management efficiency. The article examines in detail the practical aspects of developing risk management strategies. The importance of investing in the latest environmental and technological solutions to reduce technological and environmental risks is emphasized. An important role is assigned to the formation of reserve funds, risk insurance, the implementation of ESG principles (environmental, social and governance standards) and the involvement of personnel in training in modern approaches to risk management.

Ключові слова: стратегічне планування, управління ризиками, підприємства харчової промисловості, економічні ризики, екологічні ризики, технологічні ризики, соціальні ризики, інноваційні технології.

Keywords: strategic planning, risk management, food industry enterprises, economic risks, environmental risks, technological risks, social risks, innovative technologies.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Харчова промисловість є однією з ключових галузей національної економіки, яка відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, задоволенні потреб споживачів та

формуванні економічної стабільності країни. У сучасних умовах ця галузь стикається з численними викликами, що пов'язані з глобалізацією, змінами клімату, розвитком технологій, зростанням конкуренції, регуляторними змінами та коливаннями попиту на ринку. Підприємства харчової промисловості працюють у високодинамічному середовищі, де ризики можуть мати значний вплив на їх діяльність, знижуючи прибутковість, стійкість та конкурентоспроможність. Ефективне управління ризиками стає критичним фактором для забезпечення стабільності та розвитку підприємств. Управління ризиками вимагає не лише їх ідентифікації та оцінки, але й інтеграції відповідних підходів у стратегічне планування підприємств. Стратегічне планування дозволяє визначити довгострокові цілі організації, враховуючи вплив потенційних ризиків, та сформувати адаптивні стратегії, що забезпечують гнучкість і готовність до змін. У контексті харчової промисловості стратегічне управління ризиками набуває особливого значення, оскільки тут ризики мають широкий спектр – від економічних (зміни валютних курсів, інфляція, енергетична криза) до екологічних (зміни клімату, забруднення сировини), технологічних (збої в обладнанні, кіберзагрози) та соціальних (зміни в уподобаннях споживачів, дефіцит кваліфікованого персоналу). Застосування сучасних підходів до управління ризиками вимагає використання таких інструментів, як SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз, сценарне моделювання, метод Монте-Карло та матриці ризиків. Крім того, стрімкий розвиток цифрових технологій, таких як Big Data, штучний інтелект, машинне навчання, відкриває нові можливості для прогнозування ризиків та формування ефективних рішень. Інтеграція цих інструментів у стратегічне планування дозволяє не лише знижувати негативний вплив ризиків, але й виявляти можливості для інноваційного розвитку та підвищення ефективності бізнесу. Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розробки системного підходу до управління ризиками, що базується на стратегічному плануванні, особливо у контексті сучасних викликів, з якими стикаються підприємства харчової промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стратегічного планування та управління ризиками в харчовій промисловості тісно пов'язане з широким спектром економічних, соціальних, технологічних і екологічних викликів. У сучасних умовах дослідники дедалі частіше звертають увагу на важливість сталого розвитку, конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємств цієї галузі. Аналіз наукових джерел свідчить про різнобічність підходів до вивчення даної тематики. Хомюк Н.Л. та Павліха Н.В. у своїй праці наголошують на важливості диверсифікації сільськогосподарського виробництва в Україні на основі принципів сталого розвитку. Семенчук І.М. та Мала К.Ю. акцентують увагу на шляхах підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості. Лисенко Г.П. досліджує пріоритетні напрями державної стратегічної політики у сфері розвитку тваринництва, які безпосередньо пов'язані з функціонуванням харчової промисловості. Жужукіна Н.І. у своїй праці зосереджується на економічній безпеці підприємств харчової промисловості в сучасних умовах. Краснолуцька О.В. аналізує функціонування та тенденції організаційного розвитку харчової промисловості України. Кіржецька М.С. та Кіржецький Ю.І. у своїй монографії приділяють увагу питанням економічної безпеки підсистем харчової промисловості України. Глухова С.В. у своїй роботі зосереджується на сучасному стані харчової промисловості в Україні. Таким чином, аналіз останніх джерел свідчить про важливість інтеграції управління ризиками в стратегічне планування, що дозволяє підприємствам харчової промисловості ефективніше реагувати на виклики сучасного середовища, забезпечувати економічну безпеку та підвищувати свою конкурентоспроможність.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у визначенні ролі стратегічного планування в управлінні ризиками підприємств харчової промисловості, а також у розробці практичних рекомендацій щодо мінімізації ризиків та підвищення конкурентоспроможності галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічне планування є одним із найважливіших елементів ефективного управління ризиками в сучасних умовах нестабільного ринкового середовища. Воно дозволяє підприємствам харчової промисловості не лише передбачати потенційні загрози, але й оперативно реагувати на них, розробляючи довгострокові стратегії, які забезпечують стабільність, розвиток і конкурентоспроможність. В умовах зростаючої глобалізації, технологічного прогресу та екологічних викликів стратегічне планування в управлінні ризиками стає ключовим інструментом для подолання негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Ефективне стратегічне планування включає кілька основних етапів. Перший етап – ідентифікація ризиків. На цьому етапі підприємства аналізують внутрішні та зовнішні загрози, які можуть вплинути на їхню діяльність. Інструменти, такі як SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз та сценарне моделювання, дозволяють глибоко оцінити економічні, екологічні, соціальні та технологічні ризики. Наприклад, для підприємств харчової промисловості важливо враховувати ризики, пов'язані з коливаннями цін на сировину, сезонними коливаннями попиту, кіберзагрозами, а також із впровадженням нових регуляторних стандартів [1].

Другий етап – оцінка ризиків, яка полягає у визначенні ймовірності виникнення конкретного ризику та його потенційного впливу на діяльність підприємства. Для цього застосовуються такі методи, як матриця ризиків, метод Монте-Карло, аналіз дерева рішень. Наприклад, матриця ризиків дозволяє класифікувати загрози за їхньою ймовірністю та наслідками, що допомагає визначити пріоритетні напрямки для подальшого управління.

Третій етап – розробка стратегій управління ризиками. Залежно від характеру та ступеня ризиків, підприємства можуть застосовувати такі підходи:

Ухилення ризику: це передбачає уникнення діяльності, яка може спричинити високі ризики. Наприклад, підприємство може відмовитися від

співпраці з ненадійними постачальниками або уникати роботи на нестабільних ринках.

Зниження ризику: це інвестування у новітні технології, автоматизацію виробничих процесів, покращення якості продукції та оптимізацію логістики. Наприклад, використання систем моніторингу якості продукції дозволяє уникати технологічних збоїв.

Передача ризику: страхування, аутсорсинг чи партнерство з іншими компаніями можуть стати ефективними способами мінімізувати вплив ризиків.

Прийняття ризику: створення резервних фондів для покриття потенційних збитків або впровадження спеціальних стратегій для управління ризиками, які підприємство готове брати на себе.

Четвертий етап – моніторинг і контроль ризиків. У рамках стратегічного планування важливо впровадити системи постійного моніторингу ключових показників ризику (KRI), які дозволяють оцінювати поточний стан підприємства та його вразливість до ризиків. Сучасні цифрові інструменти, такі як Big Data, штучний інтелект і аналітичні платформи, допомагають автоматизувати цей процес, забезпечуючи підприємствам своєчасну інформацію для прийняття рішень.

Інтеграція управління ризиками в стратегічне планування передбачає не лише адаптацію до існуючих умов, але й формування стратегії на майбутнє. Наприклад, підприємства харчової промисловості можуть інвестувати у виробництво продукції, яка відповідає сучасним споживчим тенденціям, таким як органічна їжа, екологічно чиста упаковка чи продукти з низьким вмістом цукру. Такі ініціативи не лише знижують ризики, пов'язані зі зміною попиту, але й дозволяють завоювати нові сегменти ринку [2].

Таким чином, стратегічне планування в управлінні ризиками є багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу, глибокого аналізу середовища та використання сучасних інструментів управління. Впровадження стратегічного планування дозволяє підприємствам харчової

промисловості мінімізувати негативний вплив ризиків, підвищувати свою стійкість до зовнішніх викликів та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі (табл.1).

Таблиця 1. Стратегічне планування в управлінні ризиками підприємств харчової промисловості

Етап стратегічного планування	Основні завдання	Інструменти та методи	Очікувані результати
1. Ідентифікація ризиків	Виявлення зовнішніх і внутрішніх загроз, які можуть вплинути на діяльність підприємства	SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз, аналіз ланцюга постачання	Формування повного переліку ризиків та їх класифікація
2. Оцінка ризиків	Визначення ймовірності виникнення ризиків і масштабу їх впливу на діяльність підприємства	Матриця ризиків, метод Монте-Карло, дерево рішень	Пріоритезація ризиків за ступенем важливості
3. Розробка стратегії управління	Розробка заходів для мінімізації, ухилення, передачі або прийняття ризиків	Стратегії диверсифікації, хеджування, страхування, адаптивне планування	Створення гнучкої системи управління ризиками
4. Інтеграція управління ризиками	Включення ризик-менеджменту до загальної стратегії підприємства	Інтеграція ERM (Enterprise Risk Management), використання цифрових технологій (Big Data, штучний інтелект)	Узгодженість стратегічних і ризик-менеджмент цілей
5. Моніторинг і контроль	Постійне відстеження ризиків, оцінка ефективності заходів та адаптація до змін	KRI (Key Risk Indicators), аналітика в реальному часі	Оперативне реагування на зміни в середовищі та зниження впливу ризиків
6. Комунікація та навчання персоналу	Підвищення рівня обізнаності персоналу про ризики та способи їх мінімізації	Тренінги, внутрішні комунікації, симуляції ризикових ситуацій	Підвищення ефективності роботи команди та її готовності до управління ризиками
7. Коригування стратегії	Перегляд стратегій у зв'язку зі змінами внутрішнього чи зовнішнього середовища	Регулярний аудит стратегій, зворотний зв'язок від ключових підрозділів	Забезпечення актуальності стратегій і підвищення їх ефективності в умовах змін

Джерело: сформовано на основі [3-5]

Ефективне управління ризиками є важливим елементом забезпечення стабільності та конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості в умовах динамічного середовища. Інтеграція управління ризиками у стратегічне планування дозволяє підприємствам проактивно підходити до виявлення, аналізу та мінімізації потенційних загроз, що виникають як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Такий підхід забезпечує гармонійне поєднання короткострокових і довгострокових цілей, враховуючи можливі ризики на кожному етапі реалізації стратегічного плану.

Процес інтеграції управління ризиками у стратегічне планування починається з комплексної оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Для цього використовуються сучасні аналітичні інструменти, зокрема SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз, сценарне моделювання та матриця ризиків. SWOT-аналіз дозволяє визначити сильні та слабкі сторони підприємства, можливості та загрози, тоді як PESTEL-аналіз допомагає оцінити вплив політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних і правових факторів. Сценарне моделювання забезпечує прогнозування розвитку подій за різними варіантами, що дозволяє підприємству підготуватися до можливих змін.

Ключовим етапом інтеграції є розробка стратегії управління ризиками, яка враховує специфіку підприємства та характер ризиків. Ця стратегія має бути гнучкою, адаптивною і базуватися на даних, отриманих у процесі аналізу. Наприклад, для мінімізації економічних ризиків доцільно застосовувати методи хеджування, диверсифікацію діяльності, формування резервних фондів та укладання довгострокових контрактів із постачальниками. У контексті екологічних ризиків стратегія може включати інвестиції в екологічно чисті технології, сертифікацію продукції за міжнародними стандартами та впровадження програм корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) [6].

Не менш важливим аспектом є використання сучасних цифрових

інструментів для управління ризиками. Big Data та штучний інтелект забезпечують аналіз великих обсягів даних, виявлення прихованих ризиків і формування прогнозів. Наприклад, на основі аналізу попередніх даних можна оцінити ризики зриву поставок, збоїв у виробничих процесах або змін у поведінці споживачів. Інтеграція таких інструментів дозволяє підприємствам оперативно реагувати на виклики та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Для забезпечення ефективної інтеграції управління ризиками у стратегічне планування важливо створити спеціалізовані внутрішні підрозділи або групи з управління ризиками. Такі підрозділи мають забезпечувати постійний моніторинг ризиків, розробку заходів для їх мінімізації та контроль за реалізацією стратегій. Крім того, важливим є навчання персоналу, підвищення їх обізнаності про ризики та способи їх попередження.

Інтеграція управління ризиками у стратегічне планування також передбачає регулярний перегляд і коригування стратегій залежно від змін у зовнішньому середовищі. Наприклад, у випадку змін законодавства, що впливають на харчову промисловість, підприємство має швидко адаптувати свої процеси до нових вимог, щоб уникнути штрафів і втрат репутації.

Таким чином, інтеграція управління ризиками у стратегічне планування дозволяє підприємствам харчової промисловості не лише мінімізувати втрати, але й використовувати ризики як джерело нових можливостей. Вона сприяє підвищенню адаптивності підприємств, зниженню витрат і підвищенню довіри споживачів, партнерів і інвесторів. У сучасних умовах такий підхід є не лише актуальним, але й необхідним для забезпечення сталого розвитку галузі.

Аналіз ризиків та стратегій їх управління в харчовій промисловості показав, що ця галузь стикається з численними викликами, які суттєво впливають на її стабільність та конкурентоспроможність. Результати дослідження підтверджують важливість інтеграції управління ризиками у

стратегічне планування для забезпечення стійкості підприємств до змінного зовнішнього середовища. Виявлено, що ефективне управління ризиками сприяє мінімізації витрат, оптимізації операційних процесів та формуванню стратегії розвитку, орієнтованої на довгострокову перспективу [7].

Одним із ключових результатів аналізу стало визначення основних категорій ризиків, що впливають на діяльність підприємств харчової промисловості. Економічні ризики, такі як коливання валютного курсу, інфляція, зростання вартості енергоресурсів та зниження купівельної спроможності споживачів, є одними з найвагоміших. Екологічні ризики, пов'язані зі змінами клімату, забрудненням довкілля та регуляторними обмеженнями, також мають значний вплив, особливо на підприємства, які залежать від стабільності постачання сировини. Технологічні ризики включають загрози, пов'язані з кібератаками, застарілим обладнанням та впровадженням новітніх технологій, які вимагають значних інвестицій. Соціальні ризики, зокрема зміни в уподобаннях споживачів та підвищення вимог до етичності виробництва, потребують адаптації підприємств до нових стандартів.

На основі аналізу сучасних підходів до управління ризиками встановлено, що впровадження цифрових інструментів, таких як Big Data, штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн-технології, значно підвищує точність прогнозування ризиків та ефективність їх мінімізації. Наприклад, застосування аналітики великих даних дозволяє підприємствам відстежувати зміни в попиті, прогнозувати можливі ризики порушення ланцюгів постачання та виявляти слабкі місця у внутрішніх процесах.

Дослідження показало, що багато підприємств харчової промисловості вже почали впроваджувати елементи стратегічного управління ризиками, однак цей процес часто є фрагментарним і потребує систематизації. Зокрема, недостатня увага приділяється довгостроковому плануванню, інтеграції ризик-менеджменту у загальну стратегію розвитку, а також навчанню персоналу сучасним методам управління ризиками [8-11].

На основі аналізу було розроблено рекомендації щодо вдосконалення управління ризиками у харчовій промисловості. До них належать: Розробка адаптивних стратегій управління ризиками, які враховують специфіку кожного підприємства та галузі в цілому. Це включає впровадження багаторівневих підходів, що поєднують короткострокові та довгострокові заходи для мінімізації ризиків. Використання сучасних технологій, таких як Big Data, для прогнозування та аналізу ризиків, що дозволяє оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Посилення співпраці між підприємствами, державними органами та науковими установами для впровадження спільних стратегій управління ризиками, особливо в контексті глобальних викликів, таких як зміни клімату та економічні кризи. Інвестиції в екологічно чисті технології та розвиток інфраструктури, що сприятиме зниженню екологічних ризиків та підвищенню довіри споживачів. Навчання та розвиток персоналу, спрямоване на підвищення обізнаності щодо сучасних підходів до управління ризиками та їх інтеграції у бізнес-процеси.

Таким чином, результати аналізу підтверджують, що інтеграція управління ризиками у стратегічне планування є критично важливим кроком для підприємств харчової промисловості. Цей підхід дозволяє знижувати втрати, підвищувати ефективність операційної діяльності та забезпечувати стійкий розвиток підприємств у довгостроковій перспективі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

У статті висвітлено важливість стратегічного планування як ключового інструменту управління ризиками для підприємств харчової промисловості. Аналіз показав, що галузь функціонує в умовах високої невизначеності, зокрема через економічні, екологічні, технологічні та соціальні виклики. Успішне управління ризиками вимагає комплексного підходу, що включає ідентифікацію, оцінку та мінімізацію ризиків, а також інтеграцію ризик-менеджменту у загальну стратегію підприємства.

Результати дослідження свідчать, що впровадження сучасних інструментів, таких як Big Data, штучний інтелект, метод Монте-Карло,

SWOT- та PESTEL-аналізи, дозволяє підвищити ефективність управління ризиками та забезпечити гнучкість підприємств до змін у зовнішньому середовищі. Крім того, використання принципів сталого розвитку та впровадження інноваційних технологій сприяє зниженню екологічних ризиків та покращенню іміджу компаній на ринку.

Інтеграція управління ризиками у стратегічне планування не лише мінімізує вплив негативних факторів, але й дозволяє виявляти нові можливості для розвитку. Регулярний моніторинг ризиків, навчання персоналу та залучення сучасних цифрових інструментів забезпечують адаптивність підприємств та знижують втрати від несподіваних подій.

Таким чином, стратегічне планування, побудоване на основі ризик-орієнтованого підходу, є ефективним механізмом для підвищення стійкості та конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості. Подальші дослідження у цьому напрямі мають бути спрямовані на вдосконалення методів прогнозування ризиків, розвиток технологій їх мінімізації та створення адаптивних моделей управління в умовах постійних змін середовища.

Література

1. Хомюк Н. Л., Павліха Н. В. Напрями диверсифікації сільськогосподарського виробництва в Україні на засадах сталого розвитку. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 22. № 95. С. 45–51.
2. Семенчук І. М., Мала К. Ю. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості. *Агросвіт*. 2019. № 4. С. 56–61. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2819&i=7>.
3. Лисенко Г. П. Пріоритетні напрями державної стратегічної політики розвитку тваринництва в Україні. *Продовольчі ресурси*. 2020. Т. 8 № 14, С 277–288. URL: <https://iprjournal.kyiv.ua/index.php/pr/article/view/70>.
4. Жужукіна Н. І. Економічна безпека підприємств харчової промисловості в сучасних умовах. *Наукові праці Національного*

університету харчових технологій. 2016. Т. 22, № 4. С. 55-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2016_22_4_9.

5. Краснолуцька О. В. Аналіз функціонування та тенденцій організаційного розвитку харчової промисловості України. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 66–70.

6. Кіржецька М. С., Кіржецький Ю. І. Економічна безпека підсистем харчової промисловості України: проблеми та пріоритети зміцнення : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 214 с.

7. Global Food Security Index. (2022). URL: <http://foodsecurityindex.eiu.com/>.

8. Глухова С.В. Україна: харчова промисловість. *Велика українська енциклопедія*. URL: <http://surl.li/ipzvy>.

9. Stoyanova-Koval, S.S., Galitsky, O.M., Nikoljuk, O.V. The strategic imperatives of institutional regulation of the investment processes in the food industry. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 3(2). С. 166-171. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2017_3\(2\)__29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2017_3(2)__29).

10. Ніколюк О.В., Атамась Г.П., Шумілов Б.Б. Продовольча безпека України в умовах соціально-економічних трансформацій. *Food Industry Economics*, 2023. Т. 15, вип. 1. С. 61-67. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v15i1.2636>.

11. Мудрак, Р., Лагодієнко, В., Осіпова, А., Фротер, О., & Соколюк, К. (2024). Концепція продовольчої безпеки: теорія і українська практика. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. № 1(54), С. 452–470. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4194>.

References

1. Khomiuk, N.L. and Pavlikha, N.V. (2020), “Directions of diversification of agricultural production in Ukraine on the principles of sustainable development”, *Naukovyi Visnyk Lvivskoho Natsionalnoho Universytetu Veterynarnoi Medytsyny ta Biotekhnolohii imeni S.Z. Gzhytskoho. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 22(95), pp. 45–51.

2. Semenchuk, I.M. and Mala, K.Yu. (2019), “Ways to improve the competitiveness of food industry enterprises”, *Ahrosvit*, vol. 4, pp. 56–61, available at: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2819&i=7> (Accessed 25 Dec 2024).

3. Lysenko, H.P. (2020), “Priority directions of the state strategic policy for livestock development in Ukraine”, *Prodovolchi resursy*, vol. 8, no. 14, pp. 277–288, available at: <https://iprjournal.kyiv.ua/index.php/pr/article/view/70> (Accessed 25 Dec 2024).
4. Zhuzhukina, N.I. (2016), “Economic security of food industry enterprises in modern conditions”, *Naukovi pratsi Natsionalnoho Universytetu Kharchovykh Tekhnolohii*, vol. 22, no. 4, pp. 55–60, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2016_22_4_9 (Accessed 25 Dec 2024).
5. Krasnolutska, O.V. (2019), “Analysis of functioning and trends of organizational development of the food industry in Ukraine”, *Pryazovskyi Ekonomichnyi Visnyk*, vol. 3(14), pp. 66–70 (Accessed 25 Dec 2024).
6. Kirzhetska, M.S. and Kirzhetskyi, Yu.I. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidsystem kharchovoi promyslovosti Ukrainy: problemy ta priorytety zmitsnennia : monohrafiia* [Economic security of subsystems of the food industry of Ukraine: problems and priorities for strengthening: monograph], Liga-Press, Lviv, Ukraine.
7. Global Food Security Index (2024), available at: <http://foodsecurityindex.eiu.com/> (Accessed 25 Dec 2024).
8. Hlukhova, S.V. (2019), “Ukraine: food industry”, *Velyka Ukrainska Entsyklopediia*, available at: <http://surl.li/ipzvy> (Accessed 25 Dec 2024).
9. Stoyanova-Koval, S.S., Galitsky, O.M. and Nikoljuk, O.V. (2017), “The strategic imperatives of institutional regulation of the investment processes in the food industry”, *Naukovyi Visnyk Polissia*, vol. 3(2), pp. 166–171, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2017_3\(2\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2017_3(2)_29) (Accessed 25 Dec 2024).
10. Nikolyuk, O.V., Atamas, H.P. and Shumilov, B.B. (2023), “Food security of Ukraine in the conditions of socio-economic transformations”, *Food Industry Economics*, vol. 15, no. 1, pp. 61–67, DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v15i1.2636>.
11. Mudrak, R., Lahodienko, V., Osipova, A., Froter, O. and Sokoluk, K. (2024), “Concept of food security: theory and Ukrainian practice”, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 1(54), pp. 452–470, DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4194>.

Стаття надійшла до редакції 07.01.2025 р.